

**RAQAMLI KOMMUNIKATSIYA MUHITINING INGLIZ TILINI
EGALLASH JARAYONIGA TA'SIRI: IJTIMOYIY TARMOQLAR
MISOLIDA**

Murodboyeva Mashhura

Toshkent amaliy fanlar universiteti Tarix va filologiya fakulteti

Xorijiy til va adabiyot yo'nalishining I kurs talabasi

Usmonova Feruzaxon

Toshkent amaliy fanlar universiteti

Tarix va filologiya fakulteti

Xorijiy til va adabiyot yo'nalishi o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ijtimoiy tarmoqlarning ingliz tilini o'rganish jarayoniga ko'rsatadigan ta'siri ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Unda raqamli platformalarning til o'rganishdagi didaktik imkoniyatlari, autentik lingvistik muhit yaratishdagi o'rni hamda o'quv jarayonini individuallashtirishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, global statistik ma'lumotlar asosida ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish darajasi tahlil qilinib, ularning zamonaviy ta'lim tizimidagi roli asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: ijtimoiy tarmoqlar, ingliz tili, raqamli ta'lim, lingvistik muhit, kommunikativ kompetensiya, multimodal o'qitish, globallashuv

Abstract: This article analyzes the impact of social media on the process of learning English from a scientific and theoretical perspective. It discusses the didactic potential of digital platforms, their role in creating an authentic linguistic environment, and their importance in individualizing the learning process. In addition, global statistical data are examined to demonstrate the level of social media usage and to justify their role in modern educational systems.

Keywords: social media, English language learning, digital education, linguistic environment, communicative competence, multimodal learning, globalization

Аннотация: В данной статье анализируется влияние социальных сетей на процесс изучения английского языка с научно-теоретической точки зрения. Рассматриваются дидактические возможности цифровых платформ, их роль в создании аутентичной языковой среды, а также значение в индивидуализации процесса обучения. Кроме того, на основе глобальных статистических данных анализируется уровень использования социальных сетей и обосновывается их роль в современной образовательной системе.

Ключевые слова: социальные сети, изучение английского языка, цифровое образование, языковая среда, коммуникативная компетенция, мультимодальное обучение, глобализация

Globalashuv va raqamli transformatsiya jarayonlari jadal sur'atlar bilan rivojlanayotgan hozirgi zamon sharoitida xorijiy tillarni, xususan ingliz tilini puxta egallash shaxsning intellektual salohiyati va kasbiy raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillardan biriga aylanib bormoqda. Bugungi kunda ingliz tili nafaqat xalqaro muloqot vositasi, balki ilm-fan, texnologiya, iqtisodiyot va madaniyat sohalarida universal kommunikatsiya tili sifatida ham keng qo'llanilmoqda. Shu boisdan, uni o'rganish jarayoni an'anaviy ta'lim tizimi doirasidan chiqib, zamonaviy raqamli muhit bilan uyg'unlashgan holda yangi bosqichga ko'tarilmoqda. So'nggi yillarda ijtimoiy tarmoqlar - jumladan Facebook, Instagram, TikTok, YouTube va boshqa platformalar - nafaqat muloqot va axborot almashish vositasi, balki til o'rganish jarayonini qo'llab-quvvatlovchi samarali didaktik muhit sifatida ham shakllanib bormoqda. Ushbu platformalar orqali foydalanuvchilar autentik til materiallariga bevosita kirish imkoniyatiga ega bo'lib, real kommunikativ vaziyatlarga yaqin bo'lgan lingvistik tajribani orttiradilar. Bu esa o'z navbatida

leksik, grammatik va pragmatik kompetensiyalarning tabiiy ravishda shakllanishiga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlarning algoritmik asosda ishlashi foydalanuvchining qiziqishlari va ehtiyojlariga moslashtirilgan kontentni taqdim etish orqali individual o'qish jarayonini optimallashtiradi. Multimodal resurslar - video darslar, podkastlar, qisqa formatdagi vizual materiallar va interaktiv postlar - tilni o'zlashtirish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Natijada, o'quvchi nafaqat passiv iste'molchi, balki faol kommunikativ ishtirokchiga aylanadi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarda mavjud bo'lgan global hamjamiyatlar til amaliyotini real vaqt rejimida amalga oshirish imkonini yaratadi, bu esa o'rganilayotgan tilning tabiiy muhitda qo'llanilishiga yaqin sharoitni shakllantiradi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, ijtimoiy tarmoqlar zamonaviy lingvodidaktik yondashuvlarning ajralmas qismiga aylanib bormoqda.

Ushbu aqolada ijtimoiy tarmoqlarning ingliz tilini o'rganish jarayoniga ko'rsatadigan ta'siri, ularning pedagogik imkoniyatlari hamda zamonaviy ta'lim tizimiga integratsiya qilinishining nazariy va amaliy jihatlari chuqur tahlil qilinadi.

Zamonaviy lingvodidaktika paradigmasida ingliz tilini o'rganish jarayoni tobora ko'proq raqamli muhit bilan integratsiyalashib bormoqda. Xususan, ijtimoiy tarmoqlar o'quvchilarning til kompetensiyasini shakllantirishda muhim alternativ ta'lim maydoni sifatida namoyon bo'lmoqda. Bu jarayon nafaqat an'anaviy "o'qituvchi-o'quvchi" modelining transformatsiyasini, balki "foydalanuvchi-kontent-hamjamiyat" triadasiga asoslangan yangi o'quv ekotizimining shakllanishini ham anglatadi. Ijtimoiy tarmoqlar orqali ingliz tilini o'rganishning eng muhim jihatlardan biri bu autentik til muhitiga kirish imkoniyatidir. An'anaviy darsliklardan farqli ravishda, Facebook, Instagram, YouTube, TikTok va Reddit kabi platformalarda til real kommunikativ kontekstda, ya'ni tabiiy nutq, sleng, idiomatik birliklar hamda madaniy konnotatsiyalar bilan birga taqdim etiladi. Bu esa o'quvchining faqat grammatik bilimlarini emas, balki pragmatik va diskursiv

kompetensiyasini ham rivojlantiradi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarda mavjud bo'lgan algoritmik tavsiya tizimlari o'quv jarayonini individualizatsiya qilish imkonini beradi. Masalan, foydalanuvchi ingliz tiliga oid videolarni ko'proq tomosha qilgan sari, tizim unga yanada murakkabroq leksik va grammatik strukturadagi kontentni tavsiya qiladi. Natijada "passiv iste'mol"dan "faol o'rganish"ga o'tish jarayoni avtomatik tarzda kuchayadi.

Global statistik tahlil: ijtimoiy tarmoqlar orqali til o'rganish

Turli xalqaro tadqiqotlar jumladan British Council, Statista Education Reports, hamda Duolingo Insights) shuni ko'rsatadiki, bugungi kunda til o'rganuvchilarning katta qismi raqamli platformalardan foydalanadi. Aniq raqamlar tadqiqot metodologiyasiga qarab farqlansa-da, umumiy tendensiya quyidagicha:

- Dunyo bo'yicha til o'rganuvchilarning taxminan 68% - 82% qismi ijtimoiy tarmoqlardan qo'shimcha o'quv resursi sifatida foydalanadi.
- Shulardan 45% foydalanuvchi YouTube va TikTokni asosiy vizual o'quv manbasi sifatida ko'rsatadi.
- 30% esa Facebook va Telegram guruhlarini orqali interaktiv o'rganishni afzal ko'radi.
- Qolgan 25% Reddit va forum tipidagi platformalarda yozma muloqot orqali til amaliyotini bajaradi.

Mazkur statistik ko'rsatkichlar shuni anglatadiki, ijtimoiy tarmoqlar zamonaviy ta'lim jarayonida ikkilamchi emas, balki tobora markaziy rol o'ynovchi platformaga aylanmoqda. Biroq bu jarayonni faqat ijobiy fenomen sifatida baholash yetarli emas, chunki uning lingvistik samaradorligi foydalanuvchining o'zini-o'zi boshqarish ya'ni self-regulated learning darajasiga ham bevosita bog'liqdir. Masalan, ijtimoiy tarmoqlarda ortiqcha "passiv scrolling" holati kuzatilsa, bu o'quv samaradorligini pasaytirishi mumkin. Aksincha, maqsadli kontent iste'moli - masalan, ingliz tilidagi subtitrli videolarni tahlil qilish, kommentlarda yozish, yoki

onlayn muhokamalarda ishtirok etish - tilni tez va samarali o'zlashtirishga xizmat qiladi.

Shu o'rinda ta'kidlash lozimki, ijtimoiy tarmoqlar til o'rganish jarayonini "sun'iy akademik muhit"dan "real hayotga yaqin raqamli ekotizim"ga aylantirib yubordi. Bu esa til o'rganuvchilarga nafaqat tilni bilish, balki uni ijtimoiy kontekstda qo'llash kompetensiyasini ham shakllantirish imkonini bermoqda. Natijada, ingliz tili endi faqat auditoriya yoki sinf xonalarida emas, balki har bir foydalanuvchining kundalik raqamli hayotida "tirik til" sifatida faol ishlatilmoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ingliz tilini o'rganish jarayoni tubdan o'zgarib, an'anaviy ta'lim metodlaridan tashqari, ijtimoiy tarmoqlar kabi raqamli platformalar orqali ham kengayib bormoqda. Ushbu o'zgarishlar ta'lim jarayonini nafaqat texnologik jihatdan modernizatsiya qildi, balki uning mazmuniy va metodologik asoslarini ham sezilarli darajada boyitdi. Ijtimoiy tarmoqlar endilikda oddiy muloqot vositasi emas, balki til o'rganish uchun dinamik, interaktiv va multimodal ta'lim muhitiga aylanganini ko'rsatmoqda. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy tarmoqlar orqali ingliz tilini o'rganish jarayoni o'quvchilarga autentik lingvistik materiallar bilan bevosita ishlash, real kommunikativ vaziyatlarga kirishish hamda tilni tabiiy kontekstda o'zlashtirish imkonini beradi. Bu esa til kompetensiyalarining — ya'ni tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish ko'nikmalarining — integratsiyalashgan holda rivojlanishiga olib keladi. Ayniqsa, vizual va audio kontentning uyg'unlashuvi o'quvchilarning kognitiv qabul qilish jarayonini yengillashtirib, ularning uzoq muddatli xotirasida til birliklarini mustahkamroq saqlanishiga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlarning algoritmik tavsiya tizimlari o'quv jarayonini individuallashtirish imkonini yaratadi. Bu esa har bir foydalanuvchining qiziqishlari, bilim darajasi va o'rganish tezligiga moslashtirilgan kontent oqimini

shakllantirib, o'quv samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, global raqamli hamjamiyatlar til amaliyotini real vaqt rejimida amalga oshirish imkonini berib, o'rganuvchini passiv iste'molchidan faol kommunikativ ishtirokchiga aylantiradi. Shu bilan birga, mazkur jarayonning ayrim cheklovchi jihatlarini ham inkor etib bo'lmaydi. Xususan, ijtimoiy tarmoqlarda tarqaladigan noto'g'ri grammatik shakllar, sleng va norasmiy til birliklari ba'zan o'quvchilarda lingvistik chalkashliklarni yuzaga keltirishi mumkin. Shuning uchun ushbu platformalardan foydalanish jarayoni maqsadli, tizimli va nazorat ostida amalga oshirilishi lozim. O'qituvchi yoki mustaqil o'rganuvchi tomonidan tanlab olinadigan kontent sifati til o'rganish samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biri bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayeva Visola Sheraliyevna. CHET TILLARNI O'RGANISHDA IJTIMOYIY TARMOQLARNING O'RNI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8161990>

2. Муминова, Ф. М. Ingliz tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish / Ф. М. Муминова. — Текст: непосредственный // Молодой ученый. — 2020. — № 18 (308). — С. 590-592. — URL: <https://moluch.ru/archive/308/69404> (датаобращения: 27.05.2022).

3. 2. N. Q. Xatamova, M.N. Mirzayeva. "INGLIZ TILI DARSLARIDA QO'LLANILADIGAN INTERFAOL USULLAR" (uslubiy qo'llanma), Navoiy, 2006, 40 bet.

4. M. Xoldorova, N. Fayziyeva, F. Rixsittilayeva. "CHET TILINI O'QITISHDA YORDAMCHI VOSITALARDAN FOYDALANISH". Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2005

5. O'.Hoshimov, I. Yoqubov. "INGLIZ TILI O'QITISH METODIKASI" (o'quv qo'llanma) Toshkent: "Sharq" nashriyoti, 2003

6. Отабоева, М. Р. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi / М. Р. Отабоева. — Текст: непосредственный, электронный // Молодой ученый. — 2017. — № 4.2 (138.2). — С. 36–37. — URL: <https://moluch.ru/archive/138/39058/>